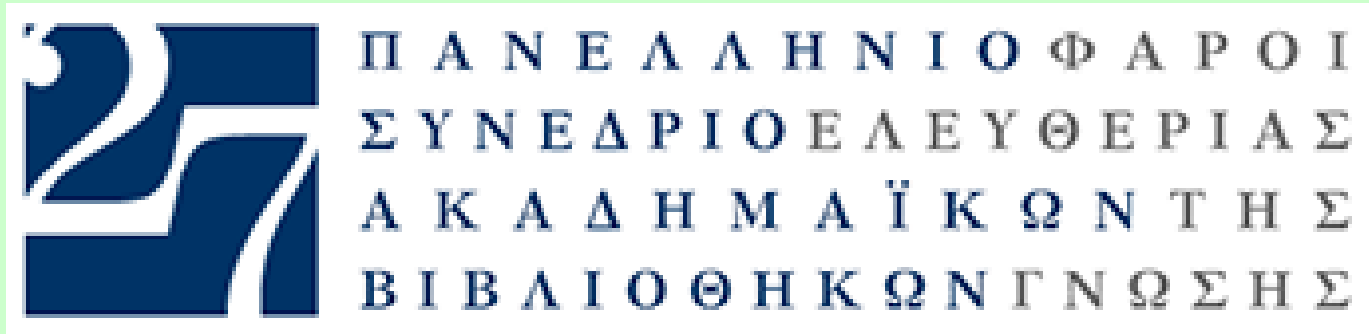

Online, ονλάιν ή επιγραμμικός; Ζητήματα γύρω από τη γλώσσα και την ορολογία στο πεδίο της πληροφόρησης

Κατερίνα Τοράκη

<http://toraki.gr/>, toraki@tee.gr

Ελευθερία της γνώσης με ορολογική πολιτική
στις βιβλιοθήκες: γιατί όχι;

Για την ιστορία: πληροφορική και πληροφόρηση

- format εξόδου (output),
- λέξεις κλειδιά (key-words),
- απευθείας επικοινωνία (online),
- συλλογή (holdings) μιας βιβλιοθήκης,
- know how,
- hardware,
- software (ή λογικό),
- βάσεις πληροφοριών,
- απ' ευθείας πρόσβαση (on line),
- προμηθευτές (hosts, vendors),
- ενδιάμεσοι (intermediaries)

χρησιμοποιήθηκαν

το 1984

στα:

- *Η Πληροφορική στην πληροφόρηση: Βιβλιοθήκες και υπηρεσίες Τεκμηρίωσης στην Ελλάδα. Ημερίδα ΤΕΕ, ΕΕΒ, Αθήνα, 9 Μαρτ., 1984.*

http://www.library.tee.gr/digital/m785/m785_contents.htm

- *1ο Πανελλήνιο συνέδριο πληροφορικής: η πληροφορική στην Ελλάδα. ΤΕΕ, ΕΠΥ, Αθήνα, 3-6 Απριλίου 1984.*

http://library.tee.gr/digital/m751_800/m786_1/m786_contents.htm

2. Ανάπτυξη Εγχώριας Παραγωγής

α) Hardware

Η βιομηχανία αυτή έχει σήμερα παγκόσμια αγορά της τάξης των 200 δισεκ. δολλαρίων, με προοπτική για το 1990 να αυξηθεί στα 500 δισεκ. δολλ., με ετήσιο ρυθμό αύξησης γύρω στα 15%. (2).

Πρέπει πάντως να παρατηρηθεί ότι αυτό που συνεισφέρει ουσιαστικά στην οικονομία μιας χώρας είναι η ανάπτυξη, σχεδιασμός και κατασκευή συστημάτων και όχι η απλή συναρμολόγηση με εισαγόμενα εξαρτήματα και "KNOW HOW".

Υπάρχουν στη διεθνή αγορά αρκετά περιθώρια δημιουργίας νέων, μικρών σχετικά, βιομηχανιών με μεγαλύτερη ευελιξία από τους λιγοστούς κολοσσούς που κυριαρχούν. Αυτές οι βιομηχανίες θα είναι σε θέση να συμπληρώνουν τα κενά με νέα προϊόντα. Είναι δυνατή η δημιουργία τέτοιων βιομηχανιών με σχετικά αυτοδύναμη ανάπτυξη και παραγωγή προϊόντων από χώρες, όπως η Ελλάδα, που διαθέτουν περιορισμένα μεν οικονομικά μέσα, διαθέτουν όμως επιστημονικόδυναμικό ψηλής στάθμης που είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη εξελιγμένων συστημάτων.

β) Ανάπτυξη Software

Υπάρχουν στην Ελλάδα πολύ θετικές προϋποθέσεις για ανάπτυξη ψηλού επιπέδου Software. Η παραγωγή Software έχει χαρακτηριστικά βιομηχανίας και παίζει ουσιαστικό ρόλο στην οικονομική ευρωστία των αναπτυγμένων χωρών. Ο τομέας αυτός απαιτεί μικρές επενδύσεις σε σχέση με τις απαιτούμενες για κατασκευή

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
 ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
 αριθ. υπ. 785/186
ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ (5)

ΤΕΕ - Μονάδα Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης
 Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκωτών
 Ομάδα Εργασίας για την τυποποίηση
 στην τεκμηρίωση

Γλωσσάρι Ελληνικών όρων για την Τεκμηρίωση

- Επιλογή και απόδοση όρων από τα παρακάτω κείμενα:
1. International Standard. Documentation and Information Vocabulary. ISO 5127/1,2,3a,6,11
 2. British Standards Institution Glossary of Documentation terms (BS 5408:1976)
 3. NORME Française. Vocabulaire International de l' Informatique (NFZ 61-000:1980)

Information transfer	διαφορές κατηγορίες "καταναλωτών" αμέσως μετά τη γένεση τους από τους "παραγωγούς". Συνήθως γίνεται ένας διαχωρισμός μεταξύ "χονδρικής μεταβίβασης" σ' ένα μεγάλο πληθυσμό καταναλωτών αδιακρίτως και "λιανικής μεταβίβασης" σε μικρότερες, εξειδικευμένες κατηγορίες καταναλωτών
31. Ντοκουμέντο Document	Ο συνδυασμός του μέσου και της πληροφορίας η οποία καταγράφεται σ' αυτό και το οποίο μπορεί κάποιος να το συμβουλευθεί ή να το χρησιμοποιήσει για μελέτη ή μαρτυρία
32. Πεδία Field Domaine	α. Περιοχή ενδιαφέροντος β. Τμήμα του εγγραφήματος με συγκεκριμένη θέση σ' αυτό και όπου περιέχεται κάποιο στοιχείο δεδομένων. Συνήθως του δίδεται κάποιο σύμβολο
33. Πληροφορία Information	Γνώση που έχει καταγραφεί ή μεταδοθεί
34. Πρότυπο Standard	Δημοσιευμένη εξειδίκευση των απαιτήσεων για την εξασφάλιση της καταλληλότητας ή της ορθότητας, σε ότι αφορά το σκοπό, σε ένα προϊόν, σύστημα, διαδικασία κλπ. Ειδικότερα η εξειδίκευση εκείνη η οποία έχει την αυθεντία μίας δηλωμένης εθνικής ή διεθνούς συνφωνίας των αρμόδιων επαγγελματιών ή βιομηχανικών ενδιαφερόντων
35. "Σε σύνδεση" (ενν. επεξεργασία) On-line (ενν. processing) σύνδεση με την κεντρική μονάδα επεξεργασίας En ligne	Τρόπος λειτουργίας υπολογιστικού συστήματος με τις περιφερειακές του διατάξεις σε On-line (ενν. processing) σύνδεση με την κεντρική μονάδα επεξεργασίας En ligne
36. Συλλογικός Κατάλογος Union Catalogue Catalogue Collectif	Ένας κατάλογος με ντοκουμέντα που ανήκουν σε διάφορες συλλογές και με ένδειξη της συλλογής στην οποία αυτά βρίσκονται

http://www.library.tee.gr/digital/m785/m785_glossari.pdf

Για την ιστορία: Information Science – Σκανδάλη

- Σκανδάλη, Α. (1990). *Η επιστήμη της πληροφόρησης και τεκμηρίωσης*. Εκδότης Ι.Γ. Βασιλείου.

Επιστήμη της Πληροφόρησης
ως εξέλιξη της Τεκμηρίωσης

Για την ιστορία: Information Science – Μπώκος

- Μπώκος, Γ. Δ. (2002). *Τεχνολογία & Πληροφόρηση: από τη διαχείριση του βιβλίου στη διαχείριση της γνώσης*. Παπασωτηρίου.

«ενιαίος χώρο πληροφόρησης»

Επιστήμη της Πληροφορίας

Επιστήμη της Πληροφόρησης

Για την ιστορία: Information Science – ΕΛΟΤ 1381

- ΕΛΟΤ 1381:2013 Πληροφόρηση και τεκμηρίωση – Λεξιλόγιο

επιστήμη των πληροφοριών (προτιμώμενος όρος)

επιστήμη της πληροφόρησης (μη προτιμώμενος, δεκτός όρος).

1.2.08

επιστήμη των πληροφοριών
επιστήμη της πληροφόρησης

μελέτη των λειτουργιών, της δομής και μετάδοσης **πληροφοριών (1)** (1.1.3.08) ή **πληροφοριών (2)** (1.1.3.09) και διαχείριση των **συστημάτων πληροφοριών (1.1.3.12)**

ΕΛΟΤ 1381:2013 (από ISO 5127:2001)

3.2.2.01

information science

field of study of functions, structure, and transmission of *information* (3.1.1.16) and the management of *information systems* (3.1.8.25)

ISO 5127:2017

Για την ιστορία: Information Science – Google

Συχνότητα χρήσης 20/10/2021:

- «επιστήμη της πληροφόρησης»: 43.300 αποτελέσματα
- «επιστήμη της πληροφορίας»: 37.400 αποτελέσματα
- «επιστήμη των πληροφοριών»: 17.300 αποτελέσματα

Χωρίς ν' αποτελεί κανόνα, σε περιπτώσεις ταύτισης μπορεί να εφαρμοστεί η **αρχή της καθιερωμένης χρήσης**.

Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια / εισαγωγή, μετάφρασις και σχόλια, Μιχαήλ Λάσκαρι. - [Αθήνα] : Ερμείας, [2000?]

Μετάφραση του: Apeçu de ma carrière publique depuis 1798 jusque' à 1822.

Αρχικά εκδόθηκε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Γαλαξίας το 1962.

Περιλαμβάνει βιβλιογραφικές αναφορές.

ISBN:9602161272

LCCN:2001407138

Subjects--Personal Names:

Καποδίστριας, Ιωάννης, 1776-1831.

Subjects--Topical Terms:

Heads of state--Greece--Biography.

Κυβερνήτες--Ελλάδα--Βιογραφία.

Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια (Βιβλίο/Μονογραφία)

Θεματική κατηγορία:

Greece--Politics and government--1821-1832

Greece--History--1821--Sources

Heads of state--Greece--Biography

DP817.K35 1940

Λέξεις-κλειδιά:

Καποδίστριας, Ιωάννης Αντωνίου, 1776-1831,Βιογραφία,Πρωθυπουργοί,Ελλάδα

Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια / Μιχαήλ Λάσκαρις

Θεματική ανάλυση

1. Αυτόβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια

By: Καποδίστριας, Ιωάννης Α.. Αθήνα : Γαλαξίας. 1968. 169σ. 19εκ. Language: Greek, Modern (1453-), Βάση δεδομένων: Δημόσιος Κατάλογος Εθνικ

Θέματα: Ελλάς -- Βασιλείς και κυβερνήτες -- Βιογραφία; Καποδίστριας, Ιωάννης Α., (1776-1831)

Βιβλίο

Εμφάνιση στον κατάλογο

2. Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια

By: Καποδίστριας, Ιωάννης Α.. Αθήνα : Ξένος Γ., 1940. 126σ. σικ. 25εκ. Language: Greek, Modern (1453-), Βάση δεδομένων: Δημόσιος Κατάλογος Ει

Θέματα: Καποδίστριας, Ιωάννης Α., (1776-1831)

Βιβλίο

Εμφάνιση στον κατάλογο

3. Αυτοβιογραφία του Ιωάννου Καποδίστρια

By: Καποδίστριας, Ιωάννης Α.. Αθήνα : Γαλαξίας. 1962. Language: Greek, Modern (1453-), Βάση δεδομένων: Δημόσιος Κατάλογος Εθνικής Βιβλιοθήκ

Θέματα: Καποδίστριας, Ιωάννης Α., (1776-1831)

Βιβλίο

Εμφάνιση στον κατάλογο

Καποδίστριας, Ιωάννης, 1776-1831 🔍

Βιογραφίες Ελλήνων 🔍

Περιγραφή

Διατριβή

Βιβλιογρ. σημ.

Θέμα

Εξόρυξη δεδομένων.

Online social networks.

Ανοιχτά συνδεδεμένα δεδομένα.

Σηματολογικός Ιστός.

Twitter.

Διατριβές.

Άλλη μνεία

- [Ιστότοπος Βιβλιοθήκης](#)
- [Ωράριο λειτουργίας](#)

Αναζήτηση καθιερωμένων όρων

**Κατηγορία
καθιερωμένων όρων:**

Επιλογές αναζήτησης:

Όρος/οι:

Που:

Ταξινόμηση κατά:

Υποβολή

Default ▾

Collective Uniform Title

Corporate Body Name

Default

Editors

Family Name

Geographic name

Name/Title

Personal Name

Series

Topical Name Used as Subject

Uniform Title

Αρχική

Ενιαίος

Χρησιμοποιήστ

Απλή

Λέξη κ

ΚΑΘΕ

Βιβλία

Διατριβές

Notated Music

MS Music

Print Map

MS Map

Proj Medium

Spoken Record

Music Record

2-D Graphic

Computer File

Kit

Mixed Matl

3-D Object

Manuscript

EBooks

Continuing resources

ΚΑΘΕ

ΚΑΘΕ

Βιβλιοθήκη (υποχρεωτικό)

Ψάξε όλοσ τις συλλογές

Σχετικά

Βοήθεια

ύ Δικτύου Ακαδ

ς βιβλιοθηκών:

ηση με Αριθμό

"Knowledge Belongs To Everyone" by NSN997, 5th Patras Street Art Festival

Ορολογία και Πληροφόρηση

Η ελευθερία της γνώσης δεν εμποδίζεται από την ορολογική εργασία.

Η γλώσσα και η ορολογία εξυπηρετούν
την έκφραση,
την επικοινωνία, και
την επικοινωνήση.

Τα επιστημονικά πεδία της ορολογίας και της πληροφόρησης λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία στα ζητήματα που αφορούν την κατασήμευση, δηλαδή το ονομάτισμα, και τον ορισμό των βασικών εννοιών που περιγράφουν και καθορίζουν το πεδίο της πληροφόρησης.

Ορολογικά πρότυπα Ορολογίας και Πληροφόρησης

- ISO 1087:2019 Terminology work and terminology science — Vocabulary
- ΕΛΟΤ 561.1:2006 Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή
- ISO 5127:2017 Information and documentation — Foundation and vocabulary
- ΕΛΟΤ1381:2013 Πληροφόρηση και τεκμηρίωση – Λεξιλόγιο

Ορολογία και Πληροφόρηση

Σε εφαρμογές εντός και εκτός του πεδίου πληροφόρησης, με θησαυρούς, οντολογίες κτλ., υπάρχει αντίληψη

- του ρόλου των εννοιών,
- του σχηματισμού όρων,
- των σχέσεων μεταξύ εννοιών και μεταξύ όρων.

- αρχεία καθιερωμένων όρων
- πρότυπα θησαυρών ΕΛΟΤ 1321, ISO 25964-1, ISO 25964-2

Ορολογία και Διαχείριση της γνώσης

«η ορολογία είναι οργανωμένη γνώση»

«η ορολογία είναι εικόνα οργάνωσης της γνώσης»

- FRBR και λοιπά πρότυπα περιγραφής
- LRM
-
- “*Why Do We Organize Information?*” (<https://www.loc.gov/catworkshop/lcsh/PDF%20scripts/1-1-Organizing.pdf>).
- Hjørland, B. (2009). Concept theory. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, Vol. 60 No. 8, pp. 1519-1536.
- Machado, L., Martínez-Ávila, D. and Simões, M. (2019). Concept theory in Library and Information Science: An epistemological analysis of the literature. *Journal of Documentation*, 75, 876–891.

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας

Είναι απαραίτητα αναγκαία ή και χρήσιμη η ορολογική εργασία στις βιβλιοθήκες και τις άλλες υπηρεσίες πληροφόρησης;

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας;

-1

Το πεδίο της πληροφόρησης λειτουργεί με κανόνες, με οδηγίες, με **ρυθμιστικό*** τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται

- η ενιαία εμφάνιση και λειτουργία πόρων και υπηρεσιών,
- η κατανόηση και αναγνώριση,**
- η διαλειτουργικότητα, και εν τέλει
- η επικοινωνία που είναι και πρωταρχικός σκοπός.

* ενδιαφέρον ερευνητικό πεδίο, βλ. από το μακρινό 1978:

Roberts, A. (1978). Prescriptive, Descriptive, or Proscriptive? Implications of the Developmental Guidelines, A Commitment to Information Services. *RQ*, 17(3), 223–225.

Ο ρόλος της **ταυτότητας (identity) είναι καθοριστικό συστατικό στοιχείο στο έργο της πληροφόρησης.

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας;

-2

Η εκρηκτική ανάπτυξη και διάδοση μεγάλου όγκου πληροφοριών και δεδομένων δημιουργεί την **ανάγκη ελέγχου και αξιολόγησης** ώστε να εξασφαλίζονται

- η αξιοπιστία,
- η αποφυγή ή ο εντοπισμός ψευδών και πλαστών πληροφοριών, και
- η βοήθεια για τους χρήστες στην εύρεση των κατάλληλων πόρων με τη μεγαλύτερη ακρίβεια.

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας;

-3

Η χρήση «ελεύθερης» **φυσικής γλώσσας** όπως π.χ.

- ιδιωματικών και ξενόγλωσσων τύπων,
- ανεστραμμένων μορφών,*
- προτάσεων χρηστών,
- ...

συνδυάζεται με χρήση **ελεγχόμενων λεξιλογίων**.**

* αποφεύγονται

** παρατηρείται αυξημένη χρήση θησαυρών και/ή οντολογιών με εφαρμογή παράλληλα της τεχνολογίας των συνδεδεμένων δεδομένων (βλ. π.χ. τους πολύγλωσσους θησαυρούς όπως AGROVOC, EuroVoc, Gemet, αλλά και το εννοιολογικό μοντέλο αναφοράς CIDOC).

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας;

-4

Συστήματα που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των χρηστών με

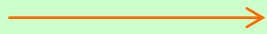
- **αναρτήματα** (tags)

- κοινωνική δεικτοδότηση (social tagging)

- **λαοταξινομίες** (folksonomies).

- Quintarelli, E. (2005) Folksonomies: power to the people. Στο: *ISKO Italy-UniMIB meeting. Milan, Italy, June 24*. (<http://www.iskoi.org/doc/folksonomies.htm>) κατά το ομότιτλο τραγούδι του Τζόν Λένον, αλλά και το δημοφιλές της Πάτι Σμιθ “People have the power”.

Δεν μπορούν να καλύψουν πλήρως το σύστημα εννοιών,
λόγω

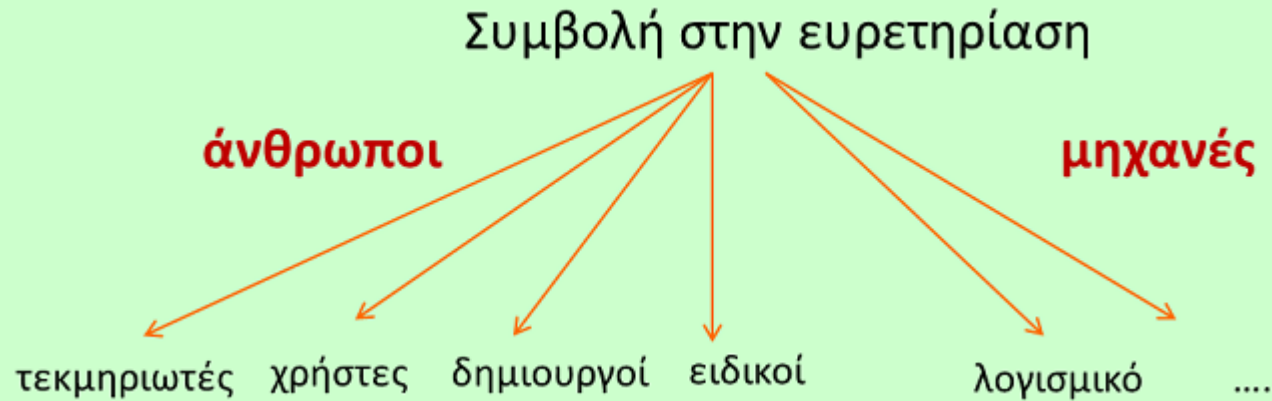
- αδυναμίας εξασφάλισης όλων των δυνατών όρων που παριστάνουν μια έννοια,
- έλλειψης σχέσεων (συνωνυμίας μεταξύ όρων, ιεραρχίας, συσχέτισης μεταξύ εννοιών, εναρμόνισης μεταξύ γλωσσών),
- δυσκολίας επίτευξης διαλειτουργικότητας.

Kakali, C. and Papatheodorou, C. (2010). Exploitation of folksonomies in subject analysis. *Library & Information Science Research*, 32(3), 192–202.

Σεμερτζάκη, Ε. (2008). Σκιαγράφηση δεξιοτήτων βιβλιοθηκονόμου. *Συνεργασία*, 1.
<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12713/semertzaki.pdf?sequence=1>.

Αναγκαιότητα ορολογικής εργασίας;

-6

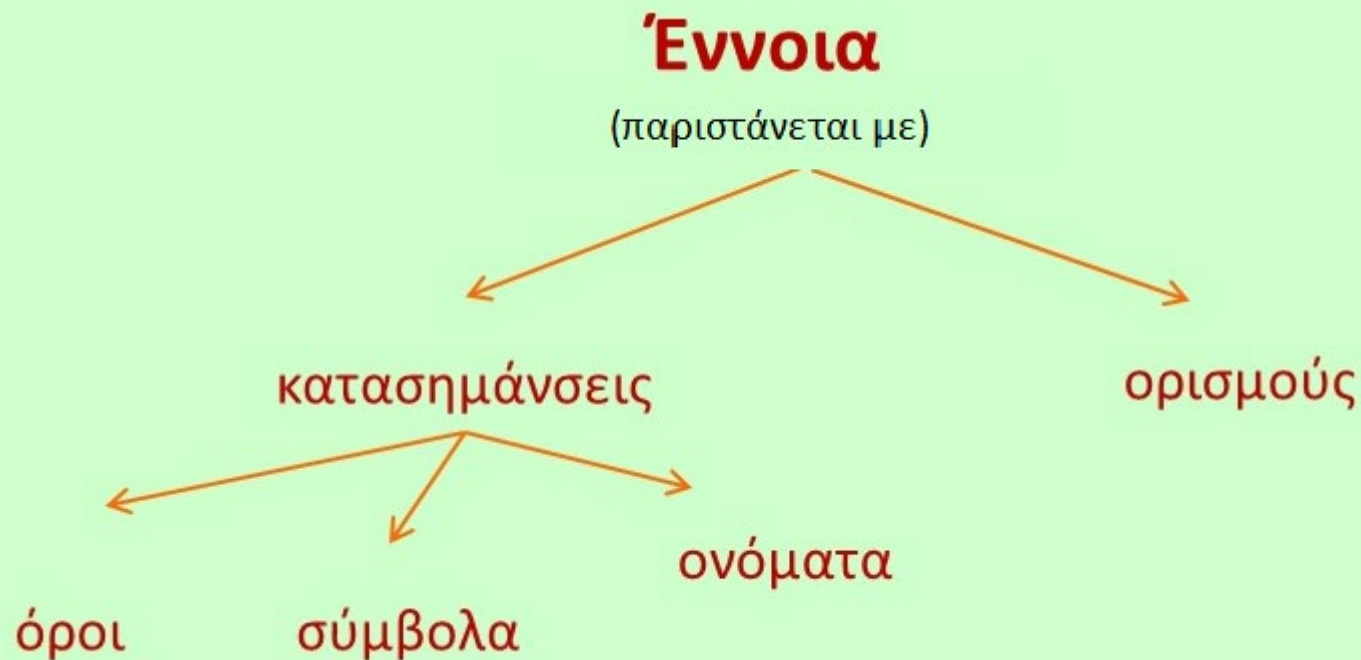

Υπάρχει διάκριση;

Δεν έχει νόημα η **διάκριση άνθρωπος ή μηχανή**, αλλά η αναζήτηση της φιλοσοφίας πάνω στην οποία βασίζεται η ευρετηρίαση:

Lardera, M. and Hjørland, B. (2020). Keyword. Στο: *Encyclopedia of Knowledge Organization*, edited by Birger Hjørland and Claudio Gnoli. <https://www.isko.org/cyclo/keyword>.

Σχηματισμός, χρήση και γλώσσα των όρων

Σχηματισμός, χρήση και γλώσσα των όρων

Οι έννοιες

- αφορούν πράγματα τα οποία αντιλαμβανόμαστε μέσω των αισθήσεων ή συλλαμβάνουμε μέσω του νου·
- έχουν βάθος και πλάτος·
- ορίζονται με βάση τα θεμελιώδη και διακριτικά χαρακτηριστικά τους, σχετίζονται μεταξύ τους και όταν χρειάζεται·
- εναρμονίζονται, μεταφέρουν και παριστάνουν συγκεκριμένο σημασιολογικό φορτίο.

Σχηματισμός, χρήση και γλώσσα των όρων

Οι όροι

- παριστάνουν/αντιπροσωπεύουν έννοιες·
- συνίστανται από λέξεις με διάφορες γραπτές και/ή φωνολογικές μορφές·
- σχετίζονται μεταξύ τους (συνώνυμα, ομώνυμα, ομόγραφα κτλ.)·
- εναρμονίζονται όταν χρειάζεται (αποδίδονται, όχι απλά μεταφράζονται)·
- μεταφέρουν σημασιολογικό φορτίο ανάλογα με την έννοια την οποία παριστάνουν.

Αρχές σχηματισμού όρων

- διαφάνεια,
- συνέπεια,
- γλωσσική καταλληλότητα,
- γλωσσική οικονομία,
- παραγωγικότητα και συνθετικότητα,
- γλωσσική ορθότητα,
- γλωσσική εντοπιότητα.

ΕΛΟΤ 402:2010 *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*

ISO/DIS 704:2021 *Terminology work — Principles and methods*

Αρχές επιλογής όρων

Για την ευρετηρίαση, συμπληρωματικά των προηγούμενων:

- εξειδίκευση,
- αντικειμενικότητα,
- εξαντλητικότητα.

Library of Congress, Policy and Standards Division. (2016) *Library of Congress Subject Headings: Online Training. Module 1.4 How do we determine aboutness?* <https://www.loc.gov/catworkshop/lcsh/PDF%20scripts/1-4-Aboutness.pdf>.

Σχηματισμός, χρήση και γλώσσα των όρων

- Δεν απορρίπτουμε ξενόγλωσσους όρους – τα **μεταφραστικά δάνεια**
- με προσοχή και εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα σχηματισμού νέου ελληνικού όρου (**νεοόρου**)
 - laser – λέιζερ
 - drone - δρόνος
- Θα χρειαστεί να απεικονίσουμε έννοιες και όρους από διαφορετικά λεξιλόγια - **αρχές ισοδυναμίας και εναρμόνισης**
 - συνδεδεμένα δεδομένα
 - βλ. πάλι AGROVOC, EuroVoc, Gemet, CIDOC.

Σχηματισμός, χρήση και γλώσσα των όρων

Για ένα τυποποιημένο ορολόγιο, είναι επιθυμητό ένας όρος να αποδίδεται σε μία μόνο έννοια. Πριν δημιουργηθεί ένας νέος όρος, απαιτείται να διερευνηθεί αν υπάρχει ήδη όρος για την εξεταζόμενη έννοια. Πρέπει να γίνεται σεβαστή η καθιερωμένη χρήση. Καθιερωμένες και ευρέως χρησιμοποιούμενες κατασημάνσεις, ακόμα και εάν είναι όχι καλά σχηματισμένες δεν πρέπει να αλλάζονται εκτός εάν υπάρχουν λόγοι που το επιβάλλουν. Αν υπάρχουν περισσότερες από μία κατασημάνσεις για μία έννοια, θα πρέπει να επιλέγεται εκείνη που ικανοποιεί τις περισσότερες από τις αρχές σχηματισμού όρων.

ΕΛΟΤ 402:2010 Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι

Online, ονλάιν ή επιγραμμικός;

- αυτό που συνδέεται ή είναι διαθέσιμο μέσω κάποιου συστήματος, κυρίως υπολογιστή ή δικτύου τηλεπικοινωνιών, σήμερα μέσω Ίντερνετ
- *web-based, live, electronic, internet*
- από το 1950

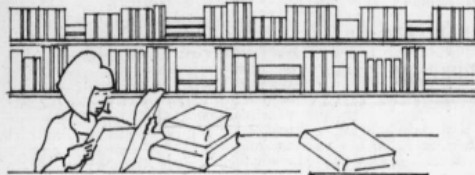
Online, ονλάιν ή επιγραμμικός;

- Στην Ελλάδα, αρχές της δεκαετίας του '80 ΟΤΕ, δίκτυο Euronet
- Helrak, 1982, **σύνδεση απευθείας / σε ευθεία γραμμή** με καλώδιο τηλεφωνικής γραμμής
- «άμεση» πρόσβαση βιβλιοθηκών και κέντρων πληροφόρησης σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων
- online, on line, γιατί όχι **επί γραμμής / επιγραμμική;**
- Ομάδα εργασίας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1 «Ορολογία Πληροφορικής», η νονά του ελληνικού όρου.
- Οι Γάλλοι το είχαν ήδη πει **en ligne**.

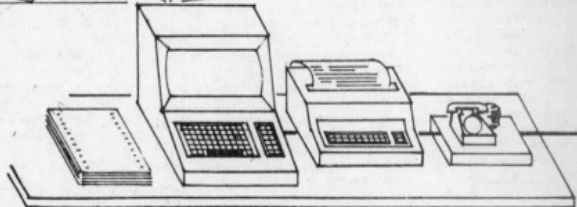
- ΜΟΝΑΔΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΛΕΚΚΑ 23-25

☎ 3225094 - 3245180 - 3254591

Αυτόματη ανάκτηση βιβλιογραφικών πληροφοριών
Σύνδεση ON - LINE

Η ON - LINE σύνδεση της Μονάδας Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης του ΤΕΕ με έλεγχος βάσεις πληροφοριών γίνεται αυτές τις μέρες γραμματικότητα ξεκινώντας από ένα δοκιμαστικό στάδιο εφαρμογής με την πεποίθηση ότι η νέα αυτή μέθοδος πληροφόρησης θα εξημερώσει ακόμη περισσότερο τους μηχανικούς, άλλους επιστήμονες καθώς και τους ενδιαφερόμενους ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς. Με το σύστημα αυτό, θα έχει τη δυνατότητα οποιοσδήποτε να παίρνει βιβλιογραφικές πληροφορίες που τον ενδιαφέρουν πάνω σε συγκεκριμένο θέμα. Η εγκατάσταση μιας υπηρεσίας ON LINE αποτελείται από μια τερματική διάταξη (TERMINAL) με οθόνη που λειτουργεί με τρόπο ασύγχρονο (COMPATIBLE TELE-

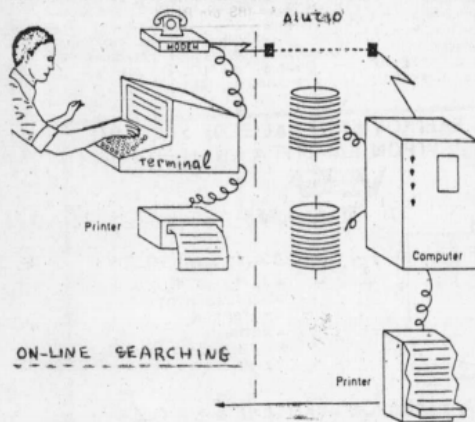
TYPES), ένα MODEM, ένα TYPEWRITER, ένα PRINTER και φυσικά μια τηλεφωνική συσκευή. Η σύνδεση θα γίνεται με επιλεγόμενο τηλεφωνικό δίκτυο μέσω του ΟΤΕ και του Ευρωπαϊκού δικτύου πληροφοριών EURONET.

Το EURONET είναι δίκτυο μεταγωγής των δεδομένων σε πακέτα, πράγμα που επιτρέπει την ταχεία και φτηνή μεταβίβαση των πληροφοριών, ενώ τα τιμολόγια τηλεπικοινωνιών θα είναι ανεξάρτητα της απόστασης και θα εξαρτώνται μόνο από την χρονική διάρκεια της σύνδεσης και από τον όγκο των δεδομένων που μεταβιβάζονται (DATA TRANSMISSION COST).

Η αναζήτηση πληροφοριών άμεσης προσαέλασης (ON LINE RETRIEVAL SERVICES) είναι αποτέλεσμα της ραγδαίας ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας και συνακόλουθα της μεγάλης ανάπτυξης της επιστημονικής εκδοτικής δραστηριότητας (έτσι π.χ., τα CHEMICAL ABSTRACTS αποβελτιώνουν περίπου 1.400 τίτλους Περιοδικών απ' όλο τον κόσμο!). Και οπωσδήποτε, μια και τα συστήματα αυτά είναι αυτοματοποιημένα, στη βελτίωση και διέδοσή τους συντέλεσαν η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής —τεχνικής των κομπιούτερ και των SOFTWARE— και των συστημάτων επικοινωνίας.

Με την αυτόματη ανάκτηση πληροφοριών (ON LINE) κερδίζεται πολύ σημαντικό χρόνο σε σύγκριση με τον παραδοσιακό τρόπο αναζήτησης μέσω των εκδόσεων INDEX και ABSTRACTS.

Προσφέρεται καλύτερη ποιότητα και μεγαλύτερη ποσότητα ανακτώμενων πληροφοριών, δίδεται η δυνατότητα εύκολης εύρεσης πληροφοριών για ένα θέμα σε οποιαδήποτε μορφή, (π.χ. τίτλο, συγγραφέα, τίτλο περιοδικού περίληψη κ.ά.) σε οποιαδήποτε γλώσσα, χρόνο έκδοσης κλπ.

«Με το σύστημα αυτό, θα έχει τη δυνατότητα οποιοσδήποτε να παίρνει βιβλιογραφικές πληροφορίες που τον ενδιαφέρουν πάνω σε συγκεκριμένο θέμα. Η εγκατάσταση μιας υπηρεσίας ON LINE αποτελείται από μια τερματική διάταξη (TERMINAL) με οθόνη που λειτουργεί με τρόπο ασύγχρονο (COMPATIBLE TELETYPES), ένα MODEM, ένα TYPEWRITER, ένα PRINTER και φυσικά μια τηλεφωνική συσκευή. Η σύνδεση θα γίνεται με επιλεγόμενο τηλεφωνικό δίκτυο μέσω του ΟΤΕ και του Ευρωπαϊκού δικτύου πληροφοριών Euronet...»

Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ, 3 Οκτωβρίου 1983

Online, ονλάιν ή επιγραμμικός;

online = επιγραμμικός. Αναφέρεται στην εκμετάλλευση μιας λειτουργικής μονάδας , όταν αυτή βρίσκεται κάτω από τον άμεσο έλεγχο του υπολογιστή. Αντιστοιχεί στη δυνατότητα ενός χρήστη να αλληλοεπιδρά με τον υπολογιστή.

Κοΐλιας, Χ. και Παναγιωτάκος, Δ. (1994). *Ερμηνευτικό λεξικό όρων πληροφορικής: Αγγλοελληνικό – Ελληνοαγγλικό*. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Online, ονλάιν ή επιγραμμικός;

Σήμερα:

online

μπορεί να είναι

- **ηλεκτρονικός/ή**
- **διαδικτυακός/ή,**
αλλά και
- **επιγραμμικός/ή**
και σίγουρα όχι
 - **απογραμμικός/ή** (εκτός γραμμής, εκτός σύνδεσης)

Online, ονλάιν ή επιγραμμικός;

Από τα σύγχρονα γενικά ελληνικά λεξικά

- στο Χρηστικό της Ακαδημίας βρίσκουμε *επιγραμμικός* και *ονλάιν*.
- η υιοθέτηση της πρότασης *ονλάιν* προσκρούει στις αρχές της γλωσσικής εντοπιότητας και παραγωγικότητας.
- χρειάζεται να προβληματιστούμε πώς σήμερα θ' αποδώσουμε στα ελληνικά έννοιες που στα αγγλικά αποδίδονται ως “online catalogue”, “online services”, “online help”, “online access”, “online search”, “online visit” κτλ.

Ξενόγλωσσοι όροι

- Δεν μεταφράζουμε,
- αποδίδουμε την έννοια στην ελληνική γλώσσα,
- λαμβάνουμε υπόψη αρχές σχηματισμού όρων,
- αναζητούμε
 - ορισμό,
 - πηγές,
 - εξέλιξη της έννοιας,
 - χρήση,
 - τυχόν καθιερωμένη χρήση,
 - σημασία στο συγκεκριμένο συγκείμενο,
 -

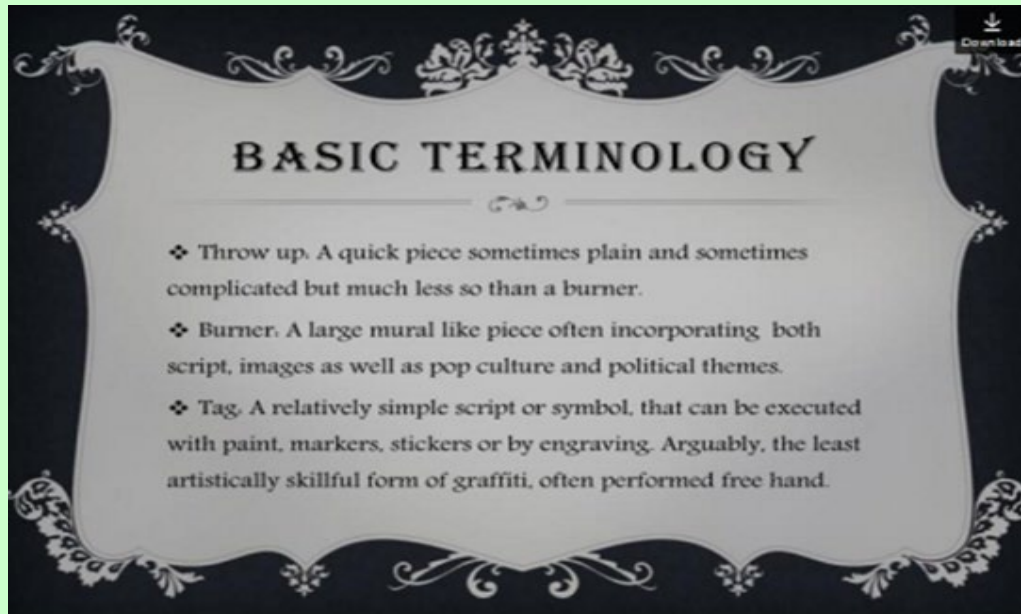
Μερικά παραδείγματα ξενόγλωσσων όρων

- agent -> πράκτορας, συντελεστής;
- contributor -> συντελεστής;
- topic / subject -> θέμα;
- aboutness -> θέμα, θεματική, περί τίνος πρόκειται;
- entry -> λήμμα, είσοδος, αναγραφή;
- record -> εγγραφή, αρχείο;
- archive -> αρχείο, ιστορικό αρχείο;
- concept diagram -> εννοιοδιάγραμμα, εννοιολογικό διάγραμμα;
- concept map -> χάρτης εννοιών, εννοιολογικό διάγραμμα;
- reference / citation -> αναφορά / παραπομπή;
- -centered / -oriented / -based -> -κεντρικός / -στρεφής / -παγής

Μερικά ακόμη παραδείγματα

- communication -> επικοινωνία, επικοινωνήση;
- scholar -> λόγιος, πανεπιστημιακός, ακαδημαϊκός;
- editor -> επιμελητής, εκδότης;
- publication -> έκδοση, δημοσίευση, δημοσίευμα;
- document -> τεκμήριο, έγγραφο;
- outreach services -> υπηρεσίες προσέγγισης / ενημέρωσης / επικούρησης / προβολής / εξωστρέφειας, εξωτερικές;
- Internet (*adj.*) -> διαδικτυακός, ιντερνετικός;
- tag -> ετικέτα, σημαντήρας, ανάρτημα, επισημείωση;
- label -> ετικέτα, επίσημα;
- annotation -> επισημείωση;

Ξενόγλωσσοι όροι και σε άλλα συγκείμενα

clarin:el

ΥΠΟΔΟΜΗ ▾ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ▾ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ▾ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ▾ NLP-EL K-CENTRE

Επισημείωση

> ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η **επισημείωση** (annotation) αποτελεί μια διαδικασία επεξεργασίας κειμένων, κατά την οποία προσαρτώνται ετικέτες (tags) σε λέξεις ή/και σύνολα λέξεων ενός κειμένου ή ενός σώματος κειμένων. Η επισημείωση μπορεί να γίνει τόσο σε πρωτογενή δεδομένα (raw data) όσο και σε κείμενο που έχει ήδη υποστεί κάποια επεξεργασία (όπως μία πρώτη επισημείωση).

Οι ετικέτες με τις οποίες περιγράφονται οι λέξεις/σύνολα λέξεων κατά τη διαδικασία της επισημείωσης δίνουν πληροφορία για το μέρος του λόγου στον οποίο ανήκουν (**Part Of Speech Tagging**), το λήμμα στο οποίο ανάγονται (**Lemmatization**), τα μορφοσυντακτικά χαρακτηριστικά (**MorphoSyntactic Tagging**), τη συντακτική δομή (**Syntactic Parsing**), ενώ μπορούν να αποδίδουν και τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά (**Semantic Annotation**) ορίζοντας τμήματα κειμένου ως Ονοματικές Οντότητες (Ονόματα Φυσικών και Νομικών Προσώπων, Ονόματα Οργανισμών, Γεωγραφικές περιοχές, κτλ.), ως γεγονότα (events) ή ακόμη και συσχετίζοντάς τα σε επίπεδο αναφοράς (Co-reference). Άλλα είδη επισημείωσης μπορεί να περιλαμβάνουν την κειμενική επισημείωση (**Discourse Annotation**) με τον χαρακτηρισμό τμημάτων του κειμένου σε διαπροτασιακό επίπεδο, την επισημείωση για υφολογικά ή πραγματολογικά χαρακτηριστικά του κειμένου, αλλά και την επισημείωση για συγκεκριμένα ad hoc ερευνητικά ερωτήματα.

Ορολογία και Πληροφόρηση

- ο «οι έννοιες που συνιστούν το πεδίο της Ορολογίας είναι δάνειες από τη λογική, την οντολογία, τη γλωσσολογία και την επιστήμη της πληροφόρησης», ενώ «η κατασκευή θησαυρών είναι ορολογική δραστηριότητα» (Eugene Wüster)

Cabré, M. T. (1999). *Terminology: Theory, methods and applications*. Philadelphia PA, John Benjamins, 248 p. [transl. of *La Terminologia. La teoria, els mètodes, les aplicacions*, Barcelona, Emúries, 1992].

- ο βιβλιοθηκονόμοι, ευρετηριαστές, επαγγελματίες της πληροφόρησης ανήκουν στις βασικές ομάδες χρηστών οι οποίοι αξιοποιούν ορολογικά προϊόντα «για την αξιόπιστη αναγνώριση και περιγραφή των εξειδικευμένων τεκμηρίων».

Sager, J. C. (1990). *A Practical Course in Terminology Processing*. John Benjamins Publishing Company.

Μια συνάντηση μέσα από τις λέξεις και τις έννοιες

Ορολογία και Πληροφόρηση στην Ελλάδα

- ΕΛΟΤ/ΤΕ 22 Τεκμηρίωση και Πληροφόρησης (ISO/TC 46)
- ΕΛΟΤ/ΤΕ 21 Ορολογία – Γλωσσικοί πόροι (ISO/TC 37)
- Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
- Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας (ΕΔΟ)

* Καθοριστική η συνεισφορά των Τεχνικών Επιτροπών από το 1978!

Χατζημαρή, Σ. (2019). Διεθνής και ελληνική τυποποίηση στην Τεκμηρίωση. Στο: *12ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα Και Ορολογία»*, ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, 7-9 Νοεμβρίου.

http://www.eleto.gr/download/Conferences/12th%20Conference/Papers-and-speakers/12th_001b_ChatzimariStella_ProskeklimeniOmitria_V05.pdf.

Αγγλοελληνογαλλικό ευρετήριο όρων Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης

<i>Αγγλικός όρος</i>		<i>Ελληνικός όρος</i>		<i>Γαλλικός όρος</i>		<i>ΕΛΟΤ</i>	<i>ISO</i>
	<i>p</i>	παραπομπή "βλέπε επίσης"	<i>π</i>	renvoi de type "voir aussi"	<i>p</i>	1213:2004	999:1996
		υλικό	<i>π</i>			1200:1993	
						367:1979	
						1110:1991	
						1336:1993	
						1391:2004	
						1450:2014	
"see" cross-reference	<i>p</i>	παραπομπή "βλέπε"	<i>π</i>	renvoi de type "voir"	<i>p</i>	1213:2004	999:1996
a posteriori method	<i>n</i>	επαγωγική μέθοδος	<i>π</i>	méthode analytique	<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
	<i>n</i>	αναλυτική μέθοδος	<i>μ</i>		<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
a priori method	<i>n</i>	απαγωγική μέθοδος	<i>π</i>	méthode synthétique	<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
	<i>n</i>	συνθετική μέθοδος	<i>μ</i>		<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
abbreviated qualifying element	<i>p</i>	συντομευμένο προσδιοριστικό στοιχείο	<i>π</i>	élément de qualification abrégé	<i>p</i>	1211:2004	4:1997
abbreviation	<i>p</i>	συντομογραφία	<i>π</i>	abréviation	<i>p</i>	1211:2004	4:1997
abrasion	<i>p</i>	απόξεση	<i>π</i>	frottement	<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
	<i>p</i>	απότριψη	<i>μ</i>		<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
abridgement	<i>p</i>	επιτομή	<i>π</i>			1381:2013	5127:2001
absolute humidity	<i>p</i>	απόλυτη υγρασία	<i>π</i>	humidité	<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
	<i>p</i>	υγρασία	<i>μ</i>		<i>p</i>	1381:2013	5127:2001
absorbency	<i>p</i>	απορροφητικότητα	<i>π</i>			1381:2013	5127:2001
abstract	<i>p</i>	περύληψη	<i>π</i>	analyse	<i>p</i>	414:1993	214:1976
	<i>p</i>		<i>π</i>	résumé (2)	<i>p</i>	1381:2013	5127:2001

Ορολογία και Πληροφόρηση - Πολιτική

Στην πολιτική πληροφόρησης, ιδιαίτερα στον χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, **όπου ενδιαφέρει η εξειδικευμένη επιστημονική πληροφόρηση και γνώση που εκφράζονται με ειδική γλώσσα που πρέπει να περιγραφτεί και να επικοινωνηθεί,**

δεν μπορεί να λείπει ως συστατικό στοιχείο η ορολογική πολιτική. Χρειάζεται:

- ενημέρωση,
- κατανόηση και εκτίμηση της σημασίας,
- υποστήριξη και πλαισίωση των σχετικών δραστηριοτήτων,
- εργασία πάνω στο έργο και ιδιαίτερα στους καταλόγους βιβλιοθηκών και αρχείων (κανόνες και ενιαία γλώσσα περιγραφής / ευρετηρίασης, ανάπτυξη θησαυρού κτλ.),
- ένταξη μαθήματος (ή άλλης μορφής εκπαίδευσης) ορολογίας στα τμήματα Επιστήμης της Πληροφόρησης.

Συνεργασία με: ΤΕ 21 και ΤΕ 22, ΕΛΕΤΟ, ΕΔΟ, Εθνική Βιβλιοθήκη, τμήματα **Α46**, φορείς βιβλιοθηκονόμων και αρχειονόμων.

**«Η κάθε λέξη είναι μια έξοδος
για μια συνάντηση, πολλές φορές ματαιωμένη,
και τότε είναι μια λέξη αληθινή, σαν επιμένει στη
συνάντηση».**

Γιάννη Ρίτσου, απόσπασμα από το ποίημα «Το νόημα της απλότητας»,
Συλλογή «Παρενθέσεις».

13ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας

Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) Πανεπιστήμιο Κύπρου

11-13 Νοεμβρίου 2021 μέσω Zoom
Αφιερωμένο στον Ιωάννη Καποδίστρια

<http://www.eleto.gr/gr/Conference13.html>

Πανεπιστήμιο Κύπρου
University of Cyprus

Σας ευχαριστώ!

"Knowledge Belongs To Everyone" by NSN997, 5th Patras Street Art Festival

